TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Lausunto

TSV/5494/2025

23.5.2025

Eduskunta
Talousvaliokunta

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunto

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimiston kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa HE 46/2025 hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Kiitos mahdollisuudesta lausua asiassa.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on antanut kysymyksessä olevan hallituksen esityksen luonnoksesta sen valmisteluvaiheessa lausunnon (dnro TSV/10619/2024, annettu 4.12.2024). Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnossa esille nostamat seikat on pääosin huomioitu jatkovalmistelussa.

Tekoälyasetuksen valvontaan liittyvistä viranomaistehtävistä

Tekoälyasetuksen valvontaan liittyvät viranomaistehtävät on hallituksen esityksessä määritelty tietosuojavaltuutetun toimiston näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla. Tietosuojavaltuutetulle sääntelyn soveltamisen myötä tulevat markkinavalvontatehtävättehtävät liittyvät sellaisiin kokonaisuuksiin, joissa henkilötietojen käsittelyllä on merkittävä rooli. Siksi on tarkoituksenmukaista, että tietosuojavaltuutettu toimii näissä kokonaisuuksissa myös markkinavalvontaviranomaisena. Samasta syystä on perusteltua, että tietosuojavaltuutettu valvoo tekoälyasetuksen 5 artiklan mukaisten kieltojen noudattamista markkinavalvontaviranomaisena.

Viranomaistehtävien resursoinnista

Tietosuojavaltuutetun toimistolle on tulossa uusia tehtäviä sääntelyn soveltamisen alkamisen myötä. Näihin kuuluvat roolit perusoikeuksia valvovana viranomaisena, ilmoitettuna laitoksena sekä markkinavalvontaviranomaisena. Lisäksi sääntely käytännössä lisää toimiston työmäärää, joka liittyy sen nykyisten toimivaltuuksien käyttöön.

Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimisto on arvioinut, millaisia lisäresursseja nämä uudet tehtävät edellyttävät. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, arviot resursoinnin tarpeesta ovat tässä vaiheessa epävarmoja. Siksi tietosuojavaltuutetun toimisto on esittänyt varsin maltillisen arvion, jonka mukaan se tarvitsisi kuusi uutta henkilötyövuotta nyt puheena olevien uusien tehtävien hoitamiseksi.

Tässä vaiheessa uusien tehtävien sekä lisääntyvän työmäärän hoitamiseen ei ole osoitettu lainkaan lisäresursseja. Tietosuojavaltuutetun toimiston resursointi on jo tällä hetkellä hyvin niukkaa, mihin sekä ylimmät laillisuusvalvojat että perustuslakivaliokunta ovat kiinnittäneet huomiota.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Ilman lisäresursointia tietosuojavaltuutetun toimisto ei kykene toteuttamaan sille tulevia uusia tehtäviä.

Jotta tekoälyasetuksen tavoitteet sisämarkkinoiden toiminnan parantamisesta, ihmiskeskeisen ja luotettavan tekoälyn käyttöönoton edistämisestä, perusoikeuksien suojelu sekä innovoinnin tukeminen voidaan saavuttaa, on viranomaisille välttämätöntä kohdistaa riittävät resurssit. Ilman riittävää resursointia viranomaiset eivät kykene tukemaan tekoälyn kehittäjiä, tarjoajia ja käyttäjiä tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja proaktiivisesti.

Seuraamusmaksujen kohdentaminen viranomaisille

Tekoälyasetuksen 99 artiklan 8 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot antamaan sääntöjä siitä, missä määrin viranomaisille tai julkishallinnon elimille voidaan määrätä kyseisessä jäsenvaltiossa hallinnollisia seuraamusmaksuja. Hallituksen esityksen mukaan seuraamusmaksuja ei voitaisi määrätä viranomaisille eikä julkishallinnon elimille. Hallituksen esityksessä viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön, jota on annettu muun muassa tietosuojalain säätämisen yhteydessä. Tietosuojavaltuutettu tuo esille, että oikeusministeriössä on parhaillaan käynnissä hanke, jonka tavoitteena on arvioida, voitaisiinko ja millä edellytyksillä määrätä hallinnollisia seuraamusmaksuja myös viranomaisille (hankenumero OM127:00/2023).

Allekirjoitus

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Tanja Muotka
Ylitarkastaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Tanja Muotka
Ylitarkastaja
Tietosuojavaltuutetun toimisto
tanja.muotka@om.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
anu.talus@om.fi